

I Nye vasker de tøj og skyller ud i regnvand

I den nyetablerede Aarhus-bydel Nye sparer beboerne 40 procent af deres grundvandsforbrug ved at vaske tøj og skylle ud i regnvand. Det giver en god mavefornemmelse at bo et sted, der passer på miljøet, lyder det fra en af beboerne.

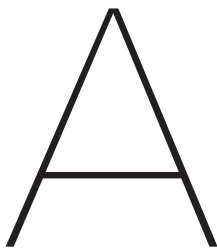
TEKST: SIMON JOHANSEN | FOTO: TÆKKER GROUP OG SIMON JOHANSEN

SØEN Regnvand fra søer i området genbruges i husholdningerne, så man sparer på grundvandet.

OVERSIGT Bydelen Nye ligger på en bakke uden for Aarhus. Når den er fuldt udbygget, er planen, at her skal ligge 10.000 boliger.

Allan Kjær betragter ikke sig selv som hellig, hvad angår klima og miljø. Men det er bestemt ikke ligegyldigt for ham at passe på ressourcerne.

Så da han og hustruen besluttede at flytte fra det centrale Aarhus, var det mere end blot det kuperede markland-

skab og udsigten til havnen, som trak dem i retning af Nye, den nyetablerede bydel i udkanten af Aarhus.

– Før boede vi i et smørhul inde i Aarhus med masser af liv og caféer, hvor der aldrig rigtig var mørkt eller stille. Så vi ville ud, hvor der er mere plads. At vi så tilmed hjælper miljøet, er kun et plus, fortæller Allan Kjær.

Nye er designet sådan, at beboerne vasker tøj og skyller ud i regnvand. Det betyder, at de sparer en hel del på grundvandet. Tøjevask og toiletskyl udgør nemlig hele 40 procent af beboernes vandforbrug.

– Det er en god fornemmelse at bo et sted, der passer på miljøet, uden at man behøver at være hellig omkring det, siger Allan Kjær og langer en cappuccino over disken i Nyes lille købmandsbutik, Nyma, hvor han arbejder som barista og ekspedient.

Også her er der tænkt over tingene. Varerne på hylдерne "giver mening", som Allan Kjær formulerer det. De fleste er økologiske, og køber du din kaffe her, kan du vide dig sikker på, at kaffebonden har ordentlige arbejdsforhold og får sin løn.

Den samme tanke om bæredygtighed går igen i hele Nye, fortæller Peter Boe Hauggaard-Nielsen. Han er

tegnestuechef i Tækker Group, ingeniørfirmaet som står bag en del af planlægningen af Nye.

På en gåtur rundt i bydelen går vi forbi søerne, hvor regnvandet samles. Rør under jorden leder i de fleste byer regnvandet væk, men i Nye samles vandet i særlige render og kanaler over jorden.

Før lå der marker på stedet, men bygherrerne bag Nye forelskede sig i området på grund af beliggenheden. Fra toppen af bakken til bunden er der et terrænfald på omkring 70 meter, hvilket både giver en god udsigt over Aarhus og egner sig fortrinligt til at samle regnvand.

Inden byggeriet begyndte, fløj holdet bag bydelen en drone over området. En computer simulerede efterfølgende, hvordan regnvand ville løbe, og sådan kunne man regne ud, hvor renderne skulle placeres. For enden af renderne har arkitekterne placeret søer, hvor vandet samles.

Vandværket i Aarhus trækker vandet op af søerne, renser det og sender det tilbage til husene. På den måde skal beboerne ikke røre en finger, og alligevel sparer de betragteligt på vandet.

» Det er en god fornemmelse at bo et sted, der passer på miljøet, uden at man behøver at være hellig omkring det.

Allan Kjær, beboer i Nye

LØSNINGEN PÅ VERDENS VANDKRISER

Det er ikke kun i Danmark, at den slags regnhøst kan være en god idé. Mange storbyer verden over hærges ▶

af massive vandkriser, fordi deres grundvandsmagasin er under stort pres på grund af befolkningstilvækst. Det får storbyer som Mexico City og Jakarta i Indonesien til at kollapse og synke ned i jorden.

Rådgivningsvirksomheden COWI har bidraget med regnhøstløsningerne i Nye, og de betegnes som revolutionerende og vil kunne implementeres andre steder i verden.

– Nu har vi ikke alvorlige vandproblemer i Danmark, men det kan jo komme, og princippet i Nye kan implementeres andre steder i verden. Det kræver nok bare, at man tænker løsninger ind fra starten

af. Det er vanskeligt at indføre Nyes løsninger i en by, der allerede er bygget, forklarer tegnestuechef Peter Boe Hauggaard-Nielsen fra Tækker Group.

ET ALTERNATIVT HAVELIV

Haverne ved bydelens huse fremstår lidt som et vildnis af urter og blomster. Og det er helt bevidst. I et almindeligt parcelhuskvarter havde beboerne nok valgt at anlægge veltrimmede græsplæner.

– Men er det nødvendigt, at alle mennesker skal

POSTKASSERNE Man skal lidt væk fra sin egen bolig, når posten skal hentes. Det er helt bevidst, at postkasserne er placeret på den måde.

LEGEPLADS Bydelen er ikke færdigudbygget endnu. Men legepladsen er klar til de yngste beboere.

TERRASSEN Malene og Nick Sørensen skiftede en bolig i København ud med mere plads og fællesskab i Nye.

KØBMAND Allan Kjær både bor og arbejder i bydelen. Den lille købmandsbutik Nyma sælger kun bæredygtige varer.

køre deres benzindrevne græsslåmaskiner over deres plæner? spørger tegnestuechefen retorisk.

I Nye forsøger de at håndtere havelivet på en anden måde. De grønne arealer kommer aldrig til at stå snorlige, men til gengæld kan beboerne gå ud i vildniset og plukke purløg og mynte og andre spiselige urter og planter.

HAVERNE ER FÆLLES OMRÅDE

At beboerne ikke har råderet over deres egen have, er i det hele taget en del af konceptet i Nye. Beboerne bestemmer kun over soklen på deres egen bolig. Alt andet skal de dele med hinanden. Når de træder ud af huset, står de derfor på fællesområdet. Selv terrasserne, som støder op til husene, hører til fællesarealet.

– Tanken er, at alle har lige meget ret til at være de forskellige steder, selvom der selvfølgelig ikke er nogen, der kunne finde på at gå ind på hinandens terrasser, siger Peter Boe Hauggaard-Nielsen.

De fælles arealer kaldes mellemrummet, og det er et bærende element i Nye. Det kommer også til udtryk ved, at ingen har deres egen postkasse ved døren. Beboerne er i stedet nødt til at bevæge sig ud af huset og ned til en lille poststation, hvor postkasserne befinder sig.

– Det er en måde at sikre det gode naboskab på. Der er ingen, der kan gemme sig for naboerne. Man er nødt til at komme hinanden ved, forklarer Peter Boe Hauggaard-Nielsen.

BYDELEN LÆGGER OP TIL MERE FAMILIETID

Det særlige fællesskab har de også bemærket hos Malene og Nick Sørensen, som for nylig er flyttet til Nye med deres to små børn.

Før boede de på Islands Brygge i København, hvor de begge pendlede til og fra arbejde. De følte, at de brugte alt for meget tid på jobbet og for lidt tid med deres børn. De tænkte, at det nok ville være et voldsomt skridt at forlade hovedstaden, hvor hele deres netværk bor, men parret har ikke fortrudt.

At Nye er miljøvenligt, trækker naturligvis op for parret, men det har hovedsageligt været den ekstra tid til børnene samt det rolige nabolag, som har trukket dem hertil.

Her kan de to forældre uden bekymringer lade børnene løbe ud og lege med kvarterets andre børn, og de

👉 Ungerne leger med hinanden og sørger for, at vi møder de andre familier i området, og den slags fællesskab havde vi bare ikke før.

Nick Sørensen, familiefar og beboer i Nye

kan let komme til og fra Aarhus, hvor de har fået job som arkitekt og it-konsulent.

– Før boede vi virkelig centralt i et eftertragtet kvarter i København, tæt på caféliv, biografer og al den slags. Men vi havde jo ikke tid til at bruge det alligevel, når vi arbejdede hele tiden, fortæller Nick Sørensen.

Han kan dog godt mærke, at bydelen ikke er færdigbygget endnu. Cykelstierne mod Aarhus stopper brat, og så befinder man sig på landevejen, hvor bilerne kører med 80 kilometer i timen, og nogle dele af bydelen ligner stadig en byggeplads.

– Men der er ikke noget sted, jeg hellere ville være end her. Også fordi vi føler os som en del af et fællesskab. Ungerne leger med hinanden og sørger for, at vi møder de andre familier i området, og den slags fællesskab havde vi bare ikke før. Så mødte man måske naboen, når man skulle ud med skraldet, men det var næsten også det eneste, fortæller Nick Sørensen.

EN HILSEN FRA JERNALDEREN

For tiden er det børnefamilier som Malene og Nick Sørensen, der udgør størstedelen af Nyes 2.000 indbyggere. Men med tiden er planen, at der skal opføres 10.000 boliger i området, og ønsket er, at beboersammensætningen bliver alsidig.

Men kan det hele ikke blive en tand for menneskeskabt og kontrolleret? I Nye har planlæggerne jo be-

stemt, hvor træerne er plantet, hvor vandet løber, og hvor græsset gror.

– Min kone kunne godt tænke sig at grave lidt i haven og plante et træ og den slags, men jeg synes, det er fint. Det interesserer mig ikke så meget. Der gror det, der gror, og man ved, at der er styr på det, siger købmanden og beboeren Allan Kjær.

Arkitekt og tegnestuechef Peter Boe Hauggaard-Nielsen, som har været med til at planlægge hele Nye, medgiver, at det godt kan blive en tand for kontrolleret.

– Det er træls, hvis det hele bliver for karikeret, medgiver han, men maner dog straks den skepsis i jorden igen.

Lavningserne i Nye er nemlig naturlige. Og der, hvor søen ligger, har der engang været en mose. Og så er det altså ikke første gang, der bor mennesker her, lyder det.

Før byggeriet begyndte, undersøgte arkæologer tilknyttet museet Moesgaard området. De fandt ud af, at der har boet mennesker på højdedraget engang i jernalderen, altså for mere end 2000 år siden. Det kom blandt andet til udtryk ved fundet af en masse potteskår.

– Så der er altså andre mennesker, der har nydt at bo her, siger tegnestuechefen og fortæller, at hver gang nye beboere flytter ind, så får de et potteskår fra udgravningen.

Som en hilsen fra en tidligere beboer. 🏠